

Motion till riksdagen 2013/14:Sf355

av Meeri Wasberg (S)

Fördjupad analys av projekt inom ramen för EU:s socialfond

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om att regeringen skyndsamt bör ta initiativ till en fördjupad analys av resultaten för Kom An och liknande EU-projekt för att därmed kunna jämföra kostnader och intäkter med regeringens egen arbetslivsintroduktion.

Motivering

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) presenterade i våras en rapport över vad som hände med de 41 000 heltids- och deltidssjukskrivna som lämnade sjukförsäkringen under 2010 efter att ha nått den bortre tidsgränsen i försäkringen. Rapporten visade att 70 procent bedömdes att inte stå till arbetsmarknadens förfogande av Arbetsförmedlingen (AF) och dessa återvisades därför till Försäkringskassan (FK). Efter ett år hade andelen som haft försörjningsstöd i mer än sex månader mer än tredubblats, från 2,5 procent till 8,6 procent. För personer med psykisk sjukdom ökade andelen till 16,1 procent.

Trots att AF är en myndighet med relativt god tillgång till arbetspsykologer och andra specialister var det stor skillnad på i vilken utsträckning som personer med psykiatrisk problematik och somatisk problematik fick tillgång till denna specialistkompetens. I nästa läge, när personer återvisades till FK var det långt ifrån självklart att det skedde någon form av överlämning och utbyte av information, i 20 procent av fallen tog FK inte del av någon information från AF. Av dem som fick en ny handläggare när de återvände till FK skedde kontakten enbart per telefon (35 procent av fallen).

Det är lätt att konstatera att viktiga delar i att hjälpa människor i kris och stressade livssituationer saknas. Dessa personer förväntades inte bara bära sin sjukdom, de försätts också i en situation där de inte vet om de har råd att behålla sin bostad eller ha mat på bordet. Att i ett känsligt och livsavgörande

Fel! Okänt namn på

läge mötas av en ny handläggare, med många ärenden på sitt bord, skapar stress och otrygghet, vilket toppas av den av många omvittnade juridiska gyttejebrottning som då tar vid. Det senare är väl omvittnat i ”Den onådiga luntan” (www.socialaktion.nu).

Genom Europeiska unionens socialfond drivs en rad utvecklingsprojekt när det gäller alternativ till det nuvarande socialförsäkringssystemet. Genom aktiva insatser byggda på förtroende för individen kommer betydligt fler i arbete än genom regeringens arbetslivsintroduktion.

EU-projekten börjar nu redovisa sina resultat. Ett sådant projekt var Kom An som omfattat 900 personer med psykisk och neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, utvecklingsstörning och förvärvade hjärnskador. Det är deltagare som stått betydligt längre från arbetsmarknaden än de som omfattas av ISF:s studie. Ändå redovisas här ett bättre resultat och en vinst för samhälle och individer:

34 procent av samtliga deltagare gick till arbete eller reguljära studier med studiemedel. Av dem som deltagit mer än 18 månader var siffran 42 procent. Resultatet skulle sannolikt ha varit ännu bättre om inte så många behövt ha sådan ångest över bristerna i försörjningssystemen. I ISF:s studie ökade försörjningsstödet med 300 procent. I Kom An minskade det på ett år med 10 procent samtidigt som personernas egen inkomst ökade med 20 procent. Dessutom var många deltagare i mycket stor utsträckning nöjda med insatserna.

Det är av yttersta vikt att de miljarder som läggs i EU-fonderna följs upp ordentligt.

Genom företaget Payoff gjordes en enkel samhällsekonomisk analys som visar att vid en avskrivningstid för kostnaderna på tre år beräknas en vinst för samhället fem år efter insatsen på 175 miljoner kronor eller 198 000 kronor per deltagare. Om samma beräkning tillämpas på de 41 000 utförsäkrade som utförsäkrades 2010, blir det en rejäl samhällsekonomisk vinst. Om de hade erbjudits Kom Ans insatser skulle dessa efter fem år ha genererat en vinst för samhället på 8,2 miljarder kronor. I Kom Ans studie hade deltagarna dessutom i genomsnitt ökat sina disponibla inkomster med nära 23 900 kronor per år, vilket för 41 000 personer under fem år ger 4,4 miljarder kronor mer att konsumera för. Att få nära 2 000 kronor mer i månaden för personer som lever på fattigdomsgränsen betyder mycket.

Denna analys räcker självklart inte för att dra helt säkra slutsatser, men de är så entydiga att de förtjänar att tas på stort allvar och skulle kunna ligga till grund för en kvalificerad analys av kostnadsbilden mellan de olika alternativen. Dessutom kan analysen med fördel även ta hänsyn till systemets påverkan på anhöriga. Inte minst bör förändringar ses ur ett barnperspektiv – rätten till en trygg uppväxt.

Det vore med andra ord på sin plats att fördjupa analysen av EU:s socialfondsprojekt när det gäller samhällsekonomisk nytta av ett alternativt sätt att möta långtidssjuka och personer med funktionsnedsättning.

Riksdagen bör därför tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör ta initiativ till en fördjupad analys av resultaten för Kom An och liknande EU-projekt för att därmed

Fel! Okänt namn på

kunna jämföra kostnader och intäkter med regeringens egen arbetslivsintroduktion.

Stockholm den 24 september 2013

Meeri Wasberg (S)